

Лобш Саг

Број 1 и 2

Главни и одговорни уредник
ДУШАН ЧАМПРАГ

6 јануара 1935

За власника и издавача одговара
ДУШАН ЧАМПРАГ

Година XII.

Божих

Христос се роди, а људи неће у Њему да виде Онога који је дошао на земљу да спасе човечанство. Заиста човечанство је било и тада као и сада у таквом стању да га нико од људи осим Бога спасти није могао.

Програм делатности Христове је објављен јасно и разумљиво у неколико речи и то: „Слава Богу на висинама, на земљи мир, међу људима добра воља“.

Христос је дошао да донесе мира човечанству, мир који се не може никаквим механичким и материјалним сретствима обезбедити до ли само љубављу према ближњем, којег врло мало или никако нема.

Сви данашњи тешки проблеми, који муче човечанство имају свој корен у мржњи и злоби. Троши се тешко зарађени новац и скупоцено време за мир на земљи међу народима, а од свега тога никаквога успеха. Људи се муче на све могуће начине да устреће свет, а не примају Христа, Његову науку за решавање свих тих проблема.

Човечанство мора узети за покретача и регулатора у свету Христа и Његову науку, јер и из искуства знамо да тамо где престаје људска помоћ једино се још Божјој помоћи надамо. Па зашто онда довести човечанство до таквог апсурдума да тек после многих искушења и несрећа очекујемо помоћ од Бога. Лакше је, а и целесходније је зло и несрећу спречити него ли поправити.

Без Христа нема мира на земљи, јер је мир природна последица међусобне љубави међу људима!

Сваки се вара и обмањује ако мисли да ће мир завладати на земљи без Христа!

Мир ће сићи на земљу, мир ће завладати сам по себи кад међу људима буде добре воље и љубави!

Нека за свагда престане мржње, злобе, завидљивости и гордости међу људима да би мира могло бити на земљи, јер где је мира ту је среће и напретка и Божјег благослова.

Зато нека се у души свакога човека роди искрена жеља за миром, која ће се огледати у његовом животу и раду за опште добро целокупнога човечанства.

Једина је Христова наука која руши све препреке и неспоразуме међу људима, јер је она једина апсолутна и вечна истина.

Дај Боже да нам овај празник Рођења Христова заиста донесе мира на земљу.

Гус.

Страху нашега не убојимсја, јако с нами Бог!

Нема већег весеља за децу и одрасле, него што је Божић. Човек који је жив члан св. православне цркве, осећа на особити начин ту радост. Па и ако смо овог Божића погођени тешким и трагичним догађајем, нестанком нашега милога Краља Ујединитеља, ми, деца православна хранећи се духовном храном, певамо у цркви на Повећерију великом о Божићу један особито леп и утешан стих, који је уперен против непријатеља: „Страху нашего не убојимсја, ниже смутимсја, јако с нами Бог!“ Певајући тај стих, осећаћемо много али из тих речи ми ћемо црпети пуно утехе. Како су се укрепили непријатељи на нас, показало се, али није им успело, нит смо се ми њих уплашили. Али у данашње доба не сикћу на нас непријатељи с политичке стране, већ и са верске стране, али уколико нам је могуће констатовати, с радошћу констатујемо да се ми и у верском погледу ширимо и напредујемо. Недавно смо забележили како су браћа Русини примили св. православну веру и како су и они одани нашем Величанству Краљу како

мртвом, тако Живом. Данас с особитом љубављу и симпатијама браћа Русини будно пазе на пријатељство са браћом Србима, а осуђују непријатеље политичке као и оне верске. Престала је мржња међу народима који живе у Отаџбини нам драгој Југославији, а наступило је свето братство. Ми се угледајмо на Оца Југославије. Он је дизао храмове Божје. Он је похађао те храмове с особитом љубављу према Оцу небеском, а ево он сада и почива у храму на Опленцу. Тако је Он и починуо, где му је било најмилије долазити по утеху. Зато данас стотине хиљада Његових синова иду к Њему у храм да црпе сада двоструку утеху, једну од Оца небескога, а другу од Оца наше миле Југославије. Били су у том храму и браћа Русини и вратише се са великим одушевљењем и са утехом и остаће чврсти, истрајни и сложни у даљем животу са православном браћом Србима. На речи Блаженочившега Краља одговорише: „Чуваћемо Југославију“.

Јован Ј. Виславски
студент теологије

Светли Божић у црнини

Много година је наш народ проводио Божић, не палећи воштанице, да га не би светлост злотвору одала. Много година проводио је под туђином у полутами, покрај жишка и кандила. И кад му је синула слобода и уједино се, почео је и Божић да му светли пуним сјајем и да загрева својим топлим зрацима једнако и оне у граду, и оне на селу и засеоку, и оне у палати, и оне у кући и колиби. Али закратко беше то...

Непријатељско олово погодило нас је у чело и завилло 14 милијуна у црно. Божићна воштаница, представник светлости и моралне величине, радости и поуздања зави се у црнину. И гроб витештва нашег „и у таму што се сјаји, где кандило припаљују нараштаји“, освешћен народним родољубљем, прекађен тамјаном самопоуздања и заливен горким сузама одмазде — тражи и захтева, да нам Божићна воштаница сине опет пуним сјајем. То захтевају ратне муке и поратне патње. То захтева ново доба и обновљени човек. То тражи образ и част света. То је столетни патник заслужио и у том га нико спречити не може.

„Ил' не да јаво, ил' не да Бог“ да данас после толико година од Ослобођења можемо пуним гласом запевати: Рођење твоје... Мали и незнатни много осећају туђу руку, и терет времена и недаће и све друго, што му притискује груди.

Но док је у нашем организму срце здраво, и док је ум народа на стражи и на висини, и док закони природе владају над злоћом и нечовечанством, неће царовати светом бес и неправда.

И доћи ће време, далеко није, кад ћемо весело простирати — сламу Божићну, и крстити собу орасима, и палити бадњак, и жећи светлу воштаницу. И доћи ће време, кад ће се утрти суза сиротињска, и кад ће мали и незнатни осетити, да су у једном колу са рођеном браћом и сестрама.

Доћи ће то време, и далеко није, кад ћемо се сви загрлити у заносу истине и правде, и кад ћемо са дна до врха изградити нашу тврђаву, која ће одолевати свакој бури и олуји. И доћи ће време, кад „усташе“ и разни пробисвети неће ви покушати да насрну на грудобране и уставе.

Доћи ће време, кад ће на

гаришту трња и корова пшеница родити чисту пшеницу, а воћка слadak и укусан плод.

И зрачак наде на зору и светли Божић блесну од белаграда града...

И чује се издалека народни поздрав:

— Христос се роди! Ваистину роди!

Еразмо.

БАДЊАК

Нашу нацију поред тврде вере православне кроз векове су одржали и одржавали наши национални обичаји.

Наше крсне славе су за нас одлика, коју ни један словенски народ нема и не одржава. Бадњак је такође једна национална традиција, коју ни један словенски народ нема и не одржава.

Наши су обичаји и традиције не само лепе, које су се усудиле у срца и душе наше; већ су оне чврсти темељ наше непоколебиве вере у вечност своје нације, која је својим херојством, својом великом љубављу према истини, правди и човечности и социјалној правди, далеко измакла од свију и свакога; а те одлике и врлине имају свога темеља у нашим националним традицијама и обичајима.

Ради тога, да наша нација остане на оној висини у погледу истине, правде, човечности и социјалне правде, на којој су стојали наши прадедови, онда безусловно морамо поштовати и одржавати своје обичаје и традиције.

На православни Бадњи дан и ове године ће се код нас у Новом Саду, тој Атини читавога српства, одржати свечаност уношења бадњака, и тога дана је дужност, и то света дужност свију нас православних да присуствујемо тој нашој националној свечаности, да би се одржали наши национални обичаји и наше националне традиције, које су нас одржале и у нашим најтежим искушењима, када је било и таквих тренутака, када је наша нација доведена пред алтернативу: „бити ил' не бити“.

Ми верујемо, да ће новосађани, као грађани старе српске Атине, разумети велики значај наших националних традиција и обичаја, па ће својим огромним присуством приликом уношења бадњака, учинити манифестациони акт да се не само забораве, већ да се још више учврсте наше националне традиције и обичаји, којима припада велика заслуга да смо се као нација одржали, на супрот свију заклетих непријатеља наше нације.

Шта очекујемо?

Велике су наде које се полажу у владу г. Богољуба Јефтића. Нова влада стоји пред многим и важним задацима. После трагичне смрти Блаженопочившег Краља Александра настала је нова ситуација у нашем унутарњем политичком животу. Губитак који је наша држава претрпела смрћу Краља Мученика толико је огroman да ће се још дуго у нашем државном животу осећати, да нема мудрога управљача који је нашим државним бродом тако успешно управљао и водио наш народ кроз толике невоље и толика искушења до срећног развитка и напретка.

Влада г. Јефтића имаће за први и најважнији задатак да у нашој унутарњој и спољној политици настави велико дело Витешког Краља Ујединитеља. Свима нама мора пред очима стално да лебди само један идеал и један циљ: да чувамо и бранимо наше народно и државно јединство.

Никада и нико не може и не сме да отступи од овог основног принципа нашег државног живота; јер мимо нашег државног и народног јединства нема будућности ни за наш народни живот. Може и сме да буде разлике у схватањима путева и сретстава како да се води државна политика и како да се остварују потребе народа и државе у питањима развита државе и напредовања народа, али се не сме отступати од оних начела на којима су изграђени темељи нашег државног уређења.

Г. Јефтић и чланови његове владе узели су у своје руке државну управу свесни великих нада које се у њих полажу и велике одговорности коју имају на себе. Народ наш са пуно поверења гледа у нову владу; јер на челу нове владе види искусног и мудрог политичара и државника који је баш сада у најтежим данима и тренуцима нашег државног живота са толико успеха и части заступао интересе наше државе пред највишим међународним судиштем у Женеви.

Остали чланови нове владе исто су тако искусни и угледни наши политички људи и јавни национални радници, који ће свакако са пуно добре воље и успеха водити наше државне послове, који их чекају а којих је тако много.

Нико не крије нити умањује тежину садање ситуације како у нашем унутарњем политичком животу тако и у међународној спољној политици. Ма колико да је женевакској резолуцијом отклоњена опасност по општи светски мир, ипак се у међународном животу налази још увек толико спорних питања и проблема, да се са пуно опрезности и мудрости морају штитити интереси државни. Наша држава је данас у заједници са државама Мале антанте и Француске, моћан политички фактор у међународном животу, па се баш ради одржања овог нашег престижа мора водити далекогледна, опрезна и мудра спољна политика.

У нашем унутарњем државном животу чекају краљевску владу још многи задаци и то у првом реду на пољу даље изградње нашег државног уређења. Деконцентрација државне администрације прека је потреба, па је због тога још од раније припремљен пројект закона о банским управама и о банским већима. Овим новим законима ће се проширити делокруг банских управа као и банских већа.

Г. Јефтић је за главне линије програма рада нове Владе обезлетио: концентрацију свих народних снага и сарадњу свих политичких елемената који стоје на принципу народног и државног јединства. У нашој државној политици има се поћи корак напред. Привредни проблеми ће дакако абсорбовати и даље велик део националне наше снаге, јер је санирање привредне кризе највећа и најхитнија потреба не само нашег народног него уопште и свега живота свих народа и држава.

Нови Министар просвете г. С. Ђирић

Нова влада на челу са г. Богољубом Јефтићем примљена је и у овим нашим крајевима уз најлепше импресије. Личност самог председника владе после двогодишњег успешног вођења спољне политике наше државе а нарочито после мудрог и одлучног држања у Женеви, улива најлепше наде у могућност успешне делатности нове владе.

Нама пак Новосадјанима дато је тим више повода да се обрадујемо новој влади, јер се међу њезиним члановима налази и г. Стеван Ђирић, који није додуше наш суграђанин у ужем смислу речи, али је за наш Нови Сад толико везан, да га сматрамо као припадника и нашега града.

Нови министар просвете је стекао опште признање и симпатију својим многогодишњим јавним националним радом и својом политичком делатношћу. Као националиста и као политичар г. Стеван Ђирић је свагда био скроз исправан и делотворан, што је потпуно у складу са његовим васпитањем и узорним карактером. Г. Ђирић спада у ред оних наших јавних радника, чији је живот и рад оличавање оног познатог енглеског центлменства.

Рођен у родољубивом дому г. Ђирић је већ од раног детињства стекао узорно васпитање. Његов отац пок. др Иса Ђирић главни секретар наше Сремскокарловачке митрополије био је признат песник, али је рано умро и оставио три своје вејака сина. Тако је г. Стеван Ђирић са својом браћом дошао у Нови Сад, где је свршио нашу српску православу гимназију.

По свршеној гимназији госп. Стеван Ђирић, као и његов старији брат, наш садањи епископ Господин др Иринеј Ђирић, и ако имовно врло добро ситуирани, по налогу свога срца и идеалистичком схватању своје даље улоге у народној заједници, одају се духовном припремању за живот: старији брат се посвећује богословији а малађи филозофији.

Досадањи рад и успеси г. Јефтића најбоља су гаранција да се са поуздањем може гледати и очекивати делатност владе г. Јефтића. У врло тешким приликама је г. Јефтић примио вођење наше спољне политике, а сада после марсељске трагедије и приликом женевакског суђења Мађарској г. Јефтић је у најтежим тренуцима наше новије историје имао да решава историска и судбоносна питања за нашу државу. Успеси наше спољне политике и женевакској резолуцији резултати су и успеси напора и рада г. Јефтића, коме је и сва инострана јавност одала признање на умном, проциљивом, трезвеном и успешном држању и вођењу државних послова.

Стога дакле, можемо са пуно најбоље наде очекивати даљи рад нове Владе, уверени да ће она са највише успеха наставити дело унапређења наше државе на свима пољима јавног народног живота. М.

Универзитетске науке је студирао на филозофском факултету бечког универзитета. По свршетку универзитетских студија дошао је у Ср. Карловце где је дужи низ година био професор гимназије.

Г. СТЕВАН ЂИРИЋ

Јавним пословима се г. Ђирић почео бавити одмах по Ослобођењу. Видну улогу је играо у Матици српској као члан њезиног књижевног одбора и неколико месеци као вршилац секретарске дужности.

Када су основане бановине и банска већа г. Ђирић је постао бански већник и градоначелник Ср. Карловаца, а приликом избора 1931 год. изабран је за народног посланика среза старопазовачког-сремскокарловачког.

У народној скупштини је г. Ђирић више пута узимао реч при буџетским и другим дебатама и његови су говори свагда запажени били.

Г. Ђирић је сем тога увек видно учествовао и у многим другим нашим установама; био је члан управе Друштва за српско народно позориште, а сада је у новосадском ротари-клубу и у разним удружењима.

Уверени смо да ће г. Ђирић и као министар и даље показати своје живо интересовање за све наше установе и да ће сигурном руком и правим разумевањем водити нашу просветну државну политику.

ПОЋИМО ДАЉЕ.

Данашња влада г. Јефтића састављена је махом од млађих људи; али већином њих активно учествују у политици већ дуже година, али им се није пружила могућност, да испоље своје урађене способности за опште интересе у садашњици.

Та је појава утешна.

Нека је свака част и чест старима, који су за време свога активног рада дали оно што могу и колико су знали; али садашњост тражи и треба нове и млађе људе, који ће да се ухвате у коштац са садашњицом, која је пуна искушења и врло тешких препрека на свима пољима јавног живота.

У данашњици је већ од дужег времена Гордијев чвор, не само код нас, већ и у читавом свету, решење тешких и врло компликованих социјалних проблема.

Социјални проблеми не трже своје решење у фарисејским обећањима, не траже своје решење у демагошким обећањима, која су могла просперирати у временима бољих привредних и економских прилика, већ траже гвоздену енергију, траже безобзирност и одлучност у сваком погледу, не остврћују се ни лево ни десно, већ траже праву и здраву линију по којој се мора ићи, да би се правоме циљу могло стићи и то у корист целине.

Млађи људи, који су данас у влади, хоћемо да верујемо, да ће поћи тим путем.

Највише улива нам наде то: да се у влади, између осталих врло симпатичних чланова налази и г. Дамитрије Вујић, као министар саобраћаја.

Нама војвођанама је он врло добро познат још из времена, када смо га упознали као шефа Инспекције Рада у Новом Саду и Вел Бечкереку.

На том положају је он био достојан сваке хвале и признања, а нарочито у привредничким и радничким круговима, где је уживао недељиве симпатије.

Доцније пак, као првак земљорадничке партије, он ради стечених заслуга поверењем народа изабран је за народног посланика, те као такав је у Народној Скупштини се истакао као један од најбољих објективних опозиционих критичара, што му је допринело још веће поверење у широким слојевима народа.

Дух времена је захтевао нове и млађе људе, а млађи људи морају и требају да пођу даље, и да не забораве своје идеале, те да се ухвате у коштац са проблемима, који нам се у садашњици испречили као кост у грлу.

Снага народа им стоји на расположењу, само они сада нека засучу рукаве а успех је сигуран.

Нови Министар г. Вујић је ових дана на своме инспекционом путу по Војводини, од народа био свуда срдечно поздрављен и приређиване су му бурне овације. О раду г. Вујића, ми ћемо у једном идућем броју, опширније проговорити.

ЗАКЉУЧАК

пленума Народне одбране од 29 децембра 1934 године у Загребу.

1) Пленум Народне одбране, прожет најдубљим пијететом према Светлој Успомени Бесмртног Краља Александра Уједињитеља, понавља завет целокупног чланства Народне одбране да ће под водством Његовог Узвишеног Сина, Њ. В. Краља Петра Другог, чувајући Југославију пожртвовано до самопрегора, испунити Његову заветну мисао.

2) Примајући и једнодушно одобравајући извештај Средишног одбора, пленум констатије да је рад водства Народне одбране био у складу са нашим националним интересима и у духу основних идеолошких принципа Народне одбране, а изјава коју је Средишни одбор дао уочи Видов-дана ове године, веран је израз стварног расположења целокупног чланства Народне одбране.

3) Пленум поздравља оснивање Савеза националних организација, уверен да ће на тај снажни народно-одбранбени фронт загарантовати бољу будућност. Захваљујући његовим оснивачима, председницима савезних организација, пленум је чврсто убеђен, да ће иницијатор и председник Савеза брат Илија Ж. Трифуновић и у тим новим прегнућима бити потпомогнут једнодушном сарадњом другова, као што је и до сада праћен неподељеном љубављу и поверењем целокупног чланства Народне одбране.

4) Пленум је сагласан са изјавом сплитских друштава коју су, на челу са Обласним одбором Народне одбране у Сплиту дала трећег децембра 1934 г.

5) Пленум поздравља рад Омладине Народне одбране, позивајући је да истраје у служби узвишених идеала на коју се је заветовала кроз Народну одбрану.

6) Заштиту нашег радништва, сузбијање сваког неморала — а нарочито корупције, уклањање туђинштиниве из нашег живота — а особито оне, која угрожава привредну независност нашег народа и обезбеђење нашег свестраног националног напретка — Народна одбрана сматра веома важним задацима, зато пленум налаже одборима и чланству Народне одбране њихово извршење.

7) Констатијући да жртве рата нису ни до данас обезбеђене онако како национална част и дух правичности захтевају, Народна одбрана тражи да се та питања хитно и коначно реше у духу правде и отаџбинских интереса, подразумевајући ту нарочито заштиту инвалида, ратних добровољаца и четника.

8) Свесна да је основно образовање најмоћнији чинилац у изграђивању југословенског духовног јединства, Народна одбрана жели да нарочито истакне улогу народних школа и њених посленика, захваљујући да се овима поклати највећа пажња.

9) Народна одбрана, остајући и даље строго ванпартиска и надпартиска национална орга-

низација, биће као и увек будан чувар животних интереса народа и државе; бориће се против свакога ко те интересе буде угрожавао, са готовошћу: да искрено сарађује са свима онима, који својом несебичном службом Краљу и Отаџбини буду заслужили поверење Народне одбране.

О градској трошарини

При састављању градског буџета у дискусији о градској трошарини, која је иначе један од најјачих градских прихода — узимају учешћа не само градски претставници, него и велики део заинтересованог грађанства. Према томе неоспорно је да се ради о двојаким интересима. Интерес града је да попуни свој буџет, а појединих грађана да један на другог преваљују издатке око издржавања градске општине. Услед тога долази до ивевне борбе између различити привредних категорија. Жеља занатлија је да њима потребне сировине буду при увозу што мање оптерећене. Земљорадници да избегну намет на њихове производе, пијачарина и друго. Трговци, да би што боље привукли околину у град пазарити, старају се и форсирају да њихова роба буде што мање оптерећена ради вањске конкуренције. У главном све гране привреде данас траже, да кључ градских намета буде што мањи.

Изаузетак чине индустријалци. Они траже да се на врсту њихове производње што више повиси трошарина. Ови предлози индустријалаца наравно да су најсимпатичнији за састављаче градског буџета.

У овако контрастним захтевима дужност нам је да се о томе озбиљно позабавимо из више разлога. Захтеви оне стране да се намети сниже, потпуно нам је разумљиви, јер се тиме жели постићи максимум у промету, док у захтевима индустријалаца видимо тенденцију да се њихови производи путем трошаринских намета заштите и да се онемогући увоз производа из других индустријских центара. Пошто та тенденција има врло крупну позадину, ми морамо пре свега бити начисто са њеним последицама.

Град, односно њена управа, која води градску комуналну политику, а чији је најјачи одраз баш у трошаринским питањима — мора да поступи као и трговац са оловком и калкулацијом. У првом реду њезин је интерес, да град не буде затворен сам у себе, него да омогући што већи прилив странаца, према томе и што већи обрт у градској привреди и на тај начин да осигура просперитет града и грађана. Да би странци посећивали град — морају се за то створити услови. Боље речено, странац мора да нађе рачуна да долази у град пазарити или изнашати на пијацу. Разуме се да ће он наћи само тако рачуна, ако његов улаз не спречавају разне дације и ако може да се у граду под повољним условима снабдева. То значи да градски

85 до 115 Дин. месечне отплате

PHILIPS-апарат 3+1 лампа, електродинамски звучник најподеснији је предмет за Божићни поклон, који увесељава целу породицу.

PHILIPS-РАДИО

највећа индустрија света омогућава најширим народним слојевима набавку апарата, који у културном, просветном и националном погледу игра једну од најпресуднијих улога

ЗАСТУПНИК:

Радојница М. Теофановић, Нови Сад, Краља Петра 15.

намети треба да буду сразмерно што мањи. Супротно би се постигло са великим наметом, јер би наступила зачмалост градске привреде и градског живота уопште. Град по својој саставу не може ограничити свој промет чисто на унутрашњу потрошњу, јер у том случају он би отпао од прихода као што је трошарина, а чисто из градских приреза град Нови Сад не може имати напретка и будућности.

Кад би градска општина усвојила предлоге индустријалаца, па да њихове производе заштити трошаринским наметима, или да заштити како се то тражи са пет до десет пута толико, колико је досад била заштићена, цене би локалним индустријским производима намах са толико поскочиле, јер онда не би имали конкуренцију са стране пошто би увоз био онемогућен. Увоз у градски домен сасвим би опао, а с њим и трошарина као најзнатнији градски приход. Трговци, као главни порески субјекти, морали би ставити у промет чисто локалну производњу, од чега град опет не би имао никакве користи. Уколико би локална индустрија отварала своје продавнице у центру града — што се иначе већ и практикује — а знамо да продавнице индустријских акционарских друштава не потпадају под посебни порез, то у том случају трговци као порески платци морали би напуштати своје радње. Губитком трговаца, град би се лишио и својих најглавнијих порезовника што ни од куда не би могао надокнадити. Резимирајући све околности произлази, да здрава градска комунална политика налаже, не повишење, него снижавање таксеника градске трошарине на свима линијама.

Овим се не жели нападати на индустрију, шта више, свако се мора радовати њеном цветању и напретку, јер она треба да постане велики чинилац за напредак наше државе и колико ради са схватањима својих задатака, а то је, да својим привредним радом стекне уплива на целој државној територији, шта више и, ван њезиних граница. Држава имајући то у виду, она је индустрију у пуној мери заштитила разним царинама, шта више и ажијом која је заведена. Према томе просперитет наше индустрије потпуно је осигуран. Индустрија не би испуњавала свој благо-

творни задатак, ако би свој рад ограничила чисто на локалне потребе, па кад би се такав рад штитио био би на штету занатства и широке привреде.
Ђурица Лишић.

Проширење Новог Сада (У пажњу градским оцима)

Наш познати књижевник, публициста и уредник свих књижевних издања Матице српске, одмах у 1 броју органа Матице „Гласу Матице Српске“, дошао је и изнео једну лепу и савремену идеју. Наиме, идеја је поникла у његовој глави, о проширењу Новог Сада. Са Новим Садам треба спојити Сремске Карловце, Каменицу и Буковце, те наглашује да тај посао треба да предузму дотичне градске и локалне управе. Ево већ 8 месеци како је овај предлог изнео уважени публициста, а ни једна од поменутих управа није се осврнула на тај предлог нити о њему расправљала, а ни други учени људи нису ово питање претресали ма да је уредник „Гласа Матице Српске“ ставио на расположење свој „Глас“ односно „Глас Матице Српске“.

У овом питању имао сам разговор са једним чланом поглаварства, и он ми поче са омаловавањем говорити о том предлогу.

— Али за Бога, рекох му ја — ето и Београд се тако проширио.

— Па то и јесте дало повода овом предлагачу, да се и он истакне, „Видила жаба да се коњ поткива па и она дигла ногу“.

Одмах сам био на чисто, да је овде по среди завидљивост и зато што предлог није из њихове главе, прешли су преко тога питања ћутке. — Но на дајмо се да ће ово питање кад тад доћи на дневни ред, па смо ради да овај предлог проширимо. Тако би са Новим Садам требало спојити Руменку, Каћ, Стари и Нови Футог и Јарак. Ове две последње општине, ако не би придонеле јачем национализирању Новог Сада, оне би много допринеле развоју Швапско-Немачком Културбунду.

Скрећемо меродавним пажњу на ове савремене предлоге, јер једном пропуштено шале се не повратити.

Одисеј Пеперитас.

СТАЊЕ НОВЧАРСТВА НА ТЕРИТОРИЈИ НОВОСАДСКЕ КОМОРЕ

Стање нашег новчарства.

Неизвесно стање нашег новчарства још увек притискује целокупни привредни наш живот. Без кредитног пословања уопште не може се замислити нормални развјатк привредног пословања, а правилно функционисање кредитних установа је први услов за стабилизовање привредних прилика.

Док су све остале привредне гране колико толико у могућности да се, па и по цену великих напора и жртава, прилагођавају нужностима коју намеће општа привредна депресија, сталним преоријентисањем свога делокруга рада у датим границама, догле наше новчарство, потпуно парализовано, стоји на мртвој тачци, утичући тиме врло штетно на цео наш привредни живот.

Целокупно пословање новчаних завода и кредитних установа сведено је данас на негативан рад у правцу постепене ликвидације, на наплаћивање ранијих потраживања, и постепено враћање капитала својим веровницима — улагачима.

Уколико и располажу новчани заводи са готовинама, те готовине или се претварају у благајничке записе и одлазе у Народну банку, или се држе бесплатно у касама банака.

Природно да неповерење према нашем новчарству, претставља огромну национално-економску штету, јер се тим неповерењем великим делом *укочили акумулирање резерви и вишка национално-економског прихода*, а тиме се смањила не само тежња за штедњом, него се и оне смањене уштеђевине наше народне привреде *не враћају привреди*, не искоришћавају за обнављање мобилног капитала, потребног за постојање и развијање народне привреде уопште, него се скривају и чувају.

Развијање зеленаштва.

Па не само да се, дакле, услед постојећег стања нашег новчарства смањује капитална резерва наше народне привреде, него се истовремено стварају *сурогати* нашег новчарства, незапамћеним цветањем *зеленаштва* и приватних, будаклијских кредитора, који ван домашаја јавне контроле и важећих прописа, поскупљују кредит, и приводе кредит само случајно лицима из оних грана пословања које претпостављају да могу да снесу и несразмерно висока оптерећења са којима је повезано овако зеленашко давање кредита, док сви остали редовни послови, који би се могли реализовати по општим економским могућностима, то не могу услед сувише велике скупоће таквих кредита.

Јачање јавноправних кредитних установа.

Поред тога, запажа се *прилив* извесног дела ствараних уштеђевина у *јавноправне и привилегисане новчане заводе*.

Међутим тај прилив несразмерно је мањи од оног контингента улога који је редовно пре-

избијања септембарске кризе из године 1931, притисао *нашем приватном новчарству*.

Коликогод на пр. расту улози код Држ. Хипотекарне банке, тај пораст је минималан у поређењу и са данашњим потенцијолом штеђе наше народне привреде.

Сматрамо, дакле, да је слаба утеха у чвњеници пораста улога код привилегисаних новчаних завода, и да се не може очекивати да ће ови заводи моћи преузети функције приватног новчарства.

Познато је колику значајну и незаменљиву улогу у акумулирању и дистрибуцији уштеђених капитала врше управо мањи новчани заводи, који својим радом задиру до најмањих привредних ћелија и помажу онде где веће и највеће новчане установе не стижу и не могу да стигну.

Поред тога, такво рационално, и према томе, економски врло корисно акумулирање вишкова национално-економског прихода, врши се управо на бази *личног поверења и тесног локално безапног контакта*, а то нужно и доводи до облика мањих приватних новчаних завода.

Овај облик кредитних завода нарочито је јак на нашем коморском подручју и његова паралисаност онемогућава да овокоморска, релативно напредна, привреда извије се из данашње тешке депресије.

Трговачко индустријској и занатској делатности су данас преко потребни кредити, а тих данас готово уопште нема.

Нарочито тешко то осећају занатлије приликом преузимања радова на извршење за рок од неколико месеци, као и трговци извозници и увозници.

Према свему гореизложеном, намеће се императивна потреба да се ситуација у нашем новчарству потпуно рашчисти, и створе такви предуслови који ће омогућити да новчани заводи започну да врше поново ону функцију која им у оквиру народне привреде припада.

Саветодавни одбор за банкарство.

У циљу рашчишћавања ситуације у банкарству, донео је г. Министар трговине и индустрије, на основу чл. 59 раније важеће Уредбе о заштити новчаних завода и њихових веровника Уредбу о саветодавном одбору за банкарство (в. Служб. новине бр. 78 од 4 априла 1934).

Тај одбор састоји се из 12 лица које поставља Министар трговине и индустрије.

Уредба о заштити новчаних завода и њихових веровника.

После вишемесечног заседавања овога Одбора прописана је Уредба о заштити новчаних завода и њихових веровника (в. Служб. новине бр. 272 од 24 новембра 1934).

Уредба предвиђа три начина решавања положаја банака које су дошле у немогућност да удовоље својим обавезама.

Међутим, као и ранија Уредба о заштити новчаних завода тако и нова Уредба тражи *лечење кризе нашег банкарства путем мера самопомоћи*, лечењем изнутра, само је нова Уредба пошла један корак унапред, прописујући мере за санацију банкарства и путем претварања улога и потраживања у деонице односно приоритетне деонице и у специјални резервни фонд.

Др Славко Станић

Највећи део наших новчаних завода са овокоморског подручја затражио је заштиту у виду одлагања плаћања.

Док је на подручју Удружења банкарских и осигуравајућих предузећа у Новом Саду (подручје наше и великобечкеречке Трговачко-индустријске Коморе) затражило заштиту по Уредби о заштити новчаних завода 63 новчана завода, догле отпада на овокоморско подручје 27 завода.

Од 63 новчана завода, 58 новчаних завода затражило је одлагање плаћања, 4 завода ванстечајну ликвидацију а свега 1 новчани завод санацију.

Као што се види може се слободно рећи да су новчани заводи са подручја бивше Војводине махом затражили заштиту у виду одлагања плаћања.

Међутим, готово једнодушно је гледиште наших банкарских кругова да се овим путем неће моћи остварити поновна солвентност наших новчаних завода и *враћање поверења*, као нужни предуслов за нормално извршавање функције нашег банкарства.

Кретање улога.

Да се на тај начин иде ка постепеној и тихој ликвидацији нашег приватног новчарства, види се и из стања штедних улога на подручју новосадског Удружења банкарских и осигуравајућих завода.

30 јуна 1930	Дин.	1.473.123.650.
31 дец. 1930	Дин.	1.518.286.637.
30 јуна 1931	Дин.	1.458.666.781.
31 дец. 1931	Дин.	1.248.438.330.
30 јуна 1932	Дин.	1.135.723.662.
31 дец. 1932	Дин.	986.231.853.
30 јуна 1933	Дин.	952.732.534.
31 дец. 1933	Дин.	917.796.423.
јануар 1934	Дин.	909.206.428.
фебр. 1934	Дин.	893.775.400.
март 1934	Дин.	876.318.559.
април 1934	Дин.	876.785.152.
мај 1934	Дин.	866.494.089.

јуни 1934	Дин.	876.497.023.
јули 1934	Дин.	877.387.763.
август 1934	Дин.	874.285.511.
септем. 1934	Дин.	871.398.441.
октобар 1934	Дин.	860.688.730.

Према томе проилази да је од почетка банкарске кризе до сада из новчаних завода са подручја бивше Војводине извучено пуних 613 милиона т.ј. округло 52% од улога из 1930 године.

Цео тај износ извучен је из народне привреде, из трговине, индустрије и занатства, да би се малим делом упутио у грађевинску делатност и тиме извршила супералиментација једне гране привредне делатности, чије последице већ данас осећамо, а с друге стране да претежни део уштеђевина оде у сламарнице и чарапе.

У поређењу са тим стањем на подручју бивше Војводине, видимо да се стање улога код новчаних завода у читавој земљи од 1931 до септембра 1934 смањило за пуних 4,282 милијарде динара.

Томе насупрот је укупно повећање улога код Државне хипотекарне банке и код Поштанске штедионице изнело свега 735 милиона, т.ј. ова два главна привилегована завода наше земље нису успела до сада да привуку ни 17% од горње суме, док та сума с друге стране износи нешто више него што је само са подручја новосадског Удружења банкарских и осигуравајућих предузећа извучено из приватног банкарства.

Нова Уредба о заштити земљорадника.

Код оваког стања ствари природно је да се стању нашег приватног банкарства, мора посветити највећа пажња, јер већ досадашњи развој наше банкарске кризе, очевидно показује да се једино путем *приватне иницијативе* и путем поновног оспособљавања нашег приватног новчарства може очекивати оздрављење наших кредитних прилика.

Новчарство са овокоморског подручја особито је тешко погођено заштитом коју су добили земљорадници у досада објављеним Уредбама о заштити земљорадника.

Гледиште нашег новчарског одсека.

Новчарски одсек наше Коморе је 23 фебруара 1934 године пре доношења нове Уредбе и заштити земљорадника израдио нацрт нове Уредбе и доставио га Господину Министру трговине и индустрије. У нацрту је дошао јасно до изражаја принцип да *заштиту треба да добије само онај дужник коме је она, узевши у обзир и субјективне и објективне моменте, са економске тачке гледишта, и потребна*, а напуштајући принцип *генералне заштите*, спроведен у досадашњим заштитним мерама.

Овака начелни став нашег новчарског одсека оправдан је не само са гледишта интереса припадника новчарства, већ се императивно намеће из економске структуре нашег коморског подручја и подручја бивше Војводине.

Физиономија нашег подручја са релативно напредном и раз-

вијеном кредитном привредом, и засебном својом структуром, не дозвољава шаблонско и генерално решавање њеног кредитног проблема.

Наше овокоморско новчарство у своје напредном облику показује свој двојни лик, повериоца и дужника истовремено, оно је само *обрачунска станица* привреде и помоћни орган привредника за целисходније и технички рационалније спровођење њихових послова.

У томе се модерно новчарство сваке народне привреде, фундаментално разликује од новчарства у своје примитивном облику: од зеленаштва и пословања „банкара“ — *рентијера*, које додуше постоји у извесним привредно неразрађеним покрајинама наше земље, али које се далеко разликује од новчарства на нашем коморском подручју.

Да је томе тако, види се најбоље из података које нам је доставило Удружење новчарских и осигуравајућих предузећа у Новом Саду.

Земљорадник није само дужник, него и поверилац.

Подаци за 133 новчана завода са подручја Удружења показују да су ови заводи пер 31 децембар 1933 имали потраживања од земљорадника:

а) по меницама 433,803 437 — динара, б) по осталим обавезама 64,387,777 — динара. Свега Динара 498,191,214.

Томе насупрот стоје улози земљорадника у висини од Дин. 207,608 084. Према томе види се да су овде великим делом конткорентни односи земљорадника (за 41,5% потраживања) и да су на нашем подручју одна на подручју бивше Војводине заштитним мерама за земљораднике првенствено и у поређењу са другим привредним гранама сразмерно највише погођени сами земљорадници.

Према гореизложеном очевидно произлази да се проблем заштите земљорадника код нас могао само плуралистички да реши, никако, међутим, шематски.

Генерална заштита земљорадника морала је као нужну последицу да има генерално кредитно онеспособљавање земљорадника, а то је од то веће штете, што је земљорадник више и интимније укупан у кредитну привреду.

Колико је хетерогеност у платној способности наших земљорадника види се и по резултатима наплате дужне камате, доспеле 15 новембра п. г.

Док су у неким местима и срезовима земљорадници уредили своје дугове до 90%, у многим местима није уређено ни 10%.

Ово је речити знак не само о постојању разлике у платној способности, него и о постојању различитог *психолошког дејства* заштитних мера, спроведених у Уредби о заштити земљорадника, на земљораднике — дужнике.

Др Славко Станић.

ДА ЛИ ЗНАТЕ, ДА КЊИЖАРА
„СЛАВИЈА“
ИМА СВЕ САВРЕМЕНЕ КЊИГЕ?

Албум града Новог Сада у речи и слици

Друштво „Књегинја Зорка“ у Новом Саду,

У Новом Саду Пододбор друштва „Књегинје Зорке“ основан је 30 августа 1925 године, са хуманим циљем.

Друштво је у току свог деловања учинило много за сиротињу, а издржава се из чланаринских доприноса као и од прихода друштвених приредаба.

Сем овог задатка, пододбор је радио и на националном пољу, учвршћивањем националне мисли и речи на сваком месту и даној прилици.

Претседница Стевка Слипчевић

Број друштвених чланова је преко 500-тина са сестринским околним Пододборима — Стари Бечеј, Стари Футог и Жабаљ — и није се умањивао у последње време, иако је криза на економском пољу много томе допринела, да се чланство код друштва умањује.

Од важног је значаја за новосадски Пододбор конституишућа скупштина од 5 септембра 1928 године, када је друштво извршило своје обнављање и одлучило да ће на постизавању

Удружење државних и самоуправних пензионера у Новом Саду.

Кад се спровела организација Удружења пензионера за Дунавску бановину у Сомбору, настало је кретање међу пензионерима у Новом Саду, да се и они удруже. На основу правила, што их је сомборско Удружење добило, то може да буде у сваком граду ове бановине, где се 100 пензионера упишу у чланство. А сви заједно чине једно бановинско Удружење.

Данашњи претседник г. Мита Ђорђевић и први благајник г. Петар Окановић сазвали су новосадске пензионере на договор, где се решило да се организују. Одмах се уписало 82 члана и пријављен је приступ још 50 чланова пензионера. У првој скупштини изабран је управни одбор за Нови Сад: новосадски срез, надзорни одбор, књиговођа и благајник. И рад је отпочео 11 јуна 1933.

Задатак је Удружења, да у своје редове прикупи све државне, бановинске и општинске пензионере и њихове удовице; да ради на заштити њихових материјалних интереса и правног положаја према свакоме; да пружа моралну помоћ члановима сваком приликом; да помаже породице својих чланова

својих циљева радити свим силама и средствима која су му стајала на расположењу.

Овом пригодом је у тако обномљеном Пододбору изабрана и нова управа на челу са претседницом г-ђом Стевком Слипчевић — супругом господина Милана Слипчевића умировљеног великог жупана. — У одбору од агилних чланова треба споменути госпође: Радивојевић Вукосаву, потпретседницу, уд. Барако Катицу, благајницу, Петровић Катицу, бив. секретара

Секретар Милена Јегдић

и Милену Јегдић, садањег секретара.

Претседница друштва госпођа Слипчевић је била а и сада је члан многих хуманих и националних друштава, а за свој рад је и одликована орденом Светог Саве IV. и V. степена.

Службених просторија друштво нема, али су све агеде усредсређене у управи.

Госпођа претседница је ставила друштву на расположење за информације свој телефон број 24-10.

ва; да се стара за изнемогле своје чланове; да ради на подизању дома пензионера итд.

Претседник Мита Ђорђевић

Удружење има већ по самим правилима једну човекољубиву установу, Фонд самопомоћи, у који појединац уплаћује за сваки смртни случај по 10 динара. Из фонда се исплаћује породици умрлог пензионера посмртна помоћ. За годину и по дана исплаћено је за 8 смртних слу-

чајева, колико их је свега било, одмах по смрти онолико свота, која припада његовој породици.

Удружење набавља својим члановима првокласан зимски огрев уз мање цене но иначе. Код већих трговачких фирми у месту имају пензионери уз приказ легитимације солидне попусте при куповању одела, штофа, обуће итд.

Нарочиту моралну помоћ пружа Удружење свима члановима при пензионисању, при уређењу пензија и свију послова, који се односе на пензијске ствари.

Спочетка имало је Удружење своју канцеларију у згради новосадског Црвеног Крста бесплатно. Сад се налази у свом стану са две собе у улици Лазе Телечког број 32 и ради редовно двапут недељно, средом и суботом.

У управном су одбору пензионери: Мита Ђорђевић, претседник, директор Грађанске школе, Др Миливој Кирић, потпретседник, судија Апелације, остали чланови су: Михајло Шашкијевић, инспектор Министарства грађевина, Мане Хадвигер, мајор, Коломан Евингер, општински бележник; благајник је Димитрије Шилић, професор Трговачке академије, књиговођа и секретар Рудолф Бишсф, поручник. У надзорном су одбору: претседник Др Веселин Ђисаловић, инспектор Министарства просвете, Фрања Капицл, капитан, Глиша Сабљица, учитељ. Инкасант је Јосип Станте, жандармериски наредник.

На крају 1934 године има Удружење 185 својих чланова. Готовина је у Поштанској штедионици смештена.

Па докле ћемо трпети?

Ми смо у нашем листу много пута устајали и протестовали противу оних трговаца и власника радњи, који своје фирме истичу само латиницом ико постоји званична наредба да се фирме истичу и ћирилицом.

Па ипак имамо разлога, да уставоме противу дрскости и безобразлука, оних, који не поштују наше званичне наредбе.

Наиме, на Рибљем тргу, у оним општинским шупама и рупама, које се зову занатлијске радње и дан данас видимо фирме исписане само латиницом. И те су све радње несловенске.

Ово нам мора да бode очи. Нарочито онда, када пре кратког времена знамо да је Хорти одликовао делегата на женевској конференцији Екхартга, који се онако дрско понашао и бранио оно, што није за одбрану.

Ми југословени несмемо и нећемо да будемо задушне бабе. У нашој земљи нећемо и несмемо да трпимо и гледамо Гембешове пришипетље, који у нашој земљи, на нашој крвљу стеченој груди, хоће да се нама очевидно изругавају.

Како су ово градске буде, град има права да од својих станара захтева лојалност, и ми се надамо, да ће после овога то и учинити.

* Отворена је јорганџијска радња у Новом Саду, Пашићева улица број 19. ЗОРКА МИЛИЋЕВА.

Па докле да се трпи и толерира?

Много пута смо устајали у одбраву нашег званичног језика; али људи наших националних мањина, не само да се оглушују, већ просто изазивају.

То не чине само приватна лица, већ то чине чак и јавни службеници, који су врло добро награђени.

Примера ради навешћемо следеће:

Г. Нандор Киш, градски ветеринар, који је у служби на градској кланици, нема права да врши приватну праксу, јер није пријављен код Пореске Управе и не плаћа порезу за вршење приватне праксе.

Овај господин не само да врши приватну праксу, за коју не плаћа порезу, већ се служи и градским печатом а рецептима пропагира мађарски језик.

Да би били објективни, ево тога рецепта, који гласи:

Rp.

Ol ricini

30,0

S. utasítás szerint.

Omnodin 2 cc m. f. injekciójhoz.

Novi Sad, 1934.

KISS NANDOR
állatorvos.

Да ли има веће безочности и нелојалности од стране једног званичног чиновника према нашем државном језику?

Када врло добро знамо, шта се ових дана догађа у Мађарској и како се поступа са нашим свештеницима и осталим српским живљем, да ли се сме и може трпети такав један службеник у служби, који се очевидно не покорави императивним интересима наше националне ствари?

Не дозволимо, да наши Југословени стручњаци, шетају без рада и зараде, а да су запослени они, који очевидно неће да поштују наш државни језик.

Надлжни, чините шта вам ваља да учините!

Извршни број 18/1934.

Објава о јавној дражби

Потписани судски извршитељ на основу §-а 102 зак. чл. 60. 1881. објављује, да ће услед решења реског суда у Новом Саду, донесеног под бројем И. 1487/1933, у корист тражиоца извршења Томана Феликса из Љубљане (кога заступа Др Павлас Игњат адвокат из Н. Сада) против извршеника из Н. Сада за наплату 2200 динара главнице и прип. на јавној дражби продавати ниже наведене покретне ствари, пописане у записнику о пленидби под бројем Гн. И. 1487/1933 и процењене на динара 7.200 и то: писаћа машина и ормани.

Јавна ће се дражба одржати на дан 15 јануара 1935 у 11 часова пре подне у Новом Саду, Бана Дуњића улица 16.

Нови Сад, 13 децембра 1934.

СТОЈАН ВОЈНОВИЋ
судски извршитељ.

СИРОТИЊО, И БОГУ СИ ТЕШКА!

Како је тешко бити без крова, и још теже бити без хлеба. Ми сваки дан сретемо ове и оваке беднике. Што је већи град, више их има, на сваком кораку.

Но има и других бедника. Можда имају крова, а немају хлеба. Или имају насушнога хлеба, а немају крова. Све једно је. Све је то беда и невоља.

Дође ми неки господин, млад, легитимира се, био је мањи чиновник и остао без беста. Моли милостињу да купи хлеба. То је господска сиротиња, која се све више множи.

Дошао младић, једар, здрав, највише 20 година, столар, нема посла никаква, тражи да цепа дрва, а немамо никаква посла да му дамо, јер је пре неки дан Циганин исцепао пањеве. То је огледало занатлиске и радничке сиротиње. Мала девојчица звони да је пустимо унутра. Проси, баш као сваки прави просјак. Вели, мати јој се разболела. Имају кућерак с једном собом и кујном. Кад је здрава, мати иде да надичи, било у какав посао. Овда иду двоје деце у школу, мада у подне једу сува хлеба, а тек увече, кад се мати врати с посла, скува им чорбе од кромпира. Има ли тврда срца, које не би овом просјачету дало макар кору хлеба?

Но није овде реч само о дневним просјацима, него је реч о свима онима, којима треба помоћи, који немају и не могу имати сваки дан кувана јела, која немају два капута да један на други навуку и који немају огрева, да га заложу у пећ. Реч је о невољима, бедницима и крајњој сиротињи. А ње има више, него што ми можемо да видимо. Има ње, која уме да ћути, трпи и буквално умире од глади, а неће пружити руке да запроси.

Београд се кренуо и прикупља зимску помоћ у новцу и намирницама, јер нема шта обући, заложити и јести. Има их, који наизменце спавају, једни ноћу, други дану, јер немају где да уједанпут полежу. Има их који живе у једној комори, заједно са мишевима и пацовима...

И Нови Сад се креће. Иако доста касно, али не прекасно, подигао се Црвени крст и град Нови Сад, да заједнички помоћу хуманих друштава скупе што више новаца и намирница за нашу новосадску сиротињу.

И да ли су је пописали? Ако нису, погрешили су, јер и овде вреди оно што малочас рекох, да праве сиротиње имамо више, него што мислимо. Имамо доста и оне, која ћути и трпи. А да су је пописали, овда би одмах видели, у ком широком размаху треба развити делатност за зимску помоћ, за помоћ у децембру, јануару, фебруару и марту, за даље не рачунамо. И онда би управо знали, да све оне, који имају да потроше више од три хиљаде месечно, треба опоревати за зимску помоћ, и како и колико треба опоревати. Јер осветана је истина, да они, који нису никад окусили туђа хлеба и који нису никад били у невољи, и који нису никад окусили оскудице ма у чему, — ти не могу да схвате, шта је то немат, зепсти и гладовати.

Зато скупљачима мећемо на срце, да скупе што више прилога и што више намирница; да чешће, а не само о Новој години посете велике кафане, позоришта и биоскопе, где појединац потроши уједанпут по 10 и 20 динара, па кад може дневно за своју забаву толико потрошити, може и поред свога већег прилога још увек по два динара спустити у касицу за дрвну сиротињу и невољнике. Нека скупљачи не престају скупљати све док зима не пређе. Нека не жале од имућнијих изискати подвоз, па колима заићи по намирнице и род. Хвала Богу родило је, има га у бесцење.

Нека се нико овим писањем не нађе погођен, јер се овим искреним речима није ни на кога поименце гађало. Него нам је жеља, да Нови Сад овога пута не само као увек досад у скупљању успе, већ и потпуно успе и утаре сузу сваком сиромашку, па и оном, који ћути и трпи. Р. Н.

ОД ТЕБЕ ЈЕ ЗЛО ИЗРАИЉУ!

Ни два прста нису једнака, а камо ли да су сви људи једнаки. Колико људи, — толико људи.

Према томе постоји неједнакост међу људима, али виши интерес друштвене заједнице или потреба опстанка друштва у облику државе, захтева правни поредак, склад, хармонију, симетрију у људским односима. Оне јаче, силовитије, суровије, лукавије људе, закон обуздава, да неби своју надмоћност злоупотребили према духовно и физички слабијим. Зато се законом кажњава разбојништво, крађа, превара, кајишарство, и т. д. У интересу мира и хармоније у друштву су и правни прописи грађанског законика који регулише приватно правне односе међу људима. (Право својине, уговорни односи, наслеђе, брак и т. д.)

Зато је потребно у уређеној држави да се зна ко заповеда, а ко мора да слуша. Без реда

и старешинства нема правног поретка, потребног ради опстанка друштва и државе. Брак је хелија друштвеног организма и једна од најглавнијих установа приватног права, јер је основа друштвеног организма, основа државе, основ васпитања деце, будућих грађана и грађанки.

Од васпитања деце у браку зависи будућност државе. Од плодности или јаловости брака зависи опстанак и срећа једног народа. Јалови бракови су знак декаденције и бацају у бригу државнике.

Данас је брак у опасности.

Бадава се кажњава и гони проституција, бадава се прогони конкубинат, бадава се удара бећарски порез на нежењене, бадава и закон о сузбијању сполних болести. И поред свега тога цветају: проституција, конкубинат, полне (венеричне) болести и све је већи број бракова без деце, и све је већи

број нежењених и разведених. Бракоразводне парнице расту из године у годину.

С обзиром да постоји у законодавном одбору и пројекат закона о браку није с горег поставити питање: Па шта је узрок свему томе?

Није у питању само једна група људи него је у питању одржање врсте. Зато закон баш у том вишем интересу и штити жену, фаворизује жену у браку. Жена има задатак у браку да размножава децу. Да би породио био здрав, донешен је Закон о сузбијању полних болести. Траже се квалификације од мушкараца за вршење брачних дужности — душевно и телесно здравље. Од жене се не тражи ништа за ступање у брак! Да ли из срамежљивости?! Из ког разлога? Нема одговора. Међутим и овако како је, добро је. Код човека је урођен нагон за одржање расе. Љубав се код човека баш највише и развија према оној жени, која је млада, здрава, лепа, добра, племенита. Дакле сама природа људска коригује овај законски недостатак. Младост без љубави ништа не вреди, као што не вреди ни љубав без здравља и младости. А све једно с другим иде ради одржања врсте. Основ брака је искрена љубав, чиста, без рачуна. Рачунски бракови су несрећа за друштво, јер су неодрживи. Код таквих бракова се заборавља да је брак доживотна а не привремена веза. Брак заснован на лажном претварању из рачуна — постане на крају пакао. То је доказ да осећаји нису и не могу бити предмет трговине. Брачни парови у таком браку су разочарани, несрећни и увиђају да су сами себе обманули. Така веза рађа: свађу, инат, браколомство, лицемерство и т. д. Све те негативне особине наследи и грешно потомство из оваког брака, који је у основи неприродан и неморалан. Једини је спас развод брака и то што пре тобоље. Лоши примери у браку трују децу осетљиву душу.

А оваки рачунски бракови се данас баш највише склапају.

Баш ти бракови из рачуна су највише јалови, без деце. И једном и другом брачном другу сметају деца ради односа изван брака. Муж неће децу ради веће слободе у кретању, ради „уштеде“ у домаћем буџету, ради безбрижног живота на који је научио као момак, а жена неће децу ради линије, ради моде, козметике, ради очувања лепоте, младости и здравља, неби ли изван брака наишла на човека који је разумео и који је искрено воли. И тако се начини место и за домаћег пријатеља. Ако муж неће да је рођоња ради мираза, он затражује развод брака. Ако се помири са судбином и ради света и богатог мираза настави живот у троје, он и сам најзад потражи утехе код метресе и тако настају односи који су гори него ли конкубинат ван брака. Муж и жена свесно варају и лажу једно друго и ћуте ради света. А у друштву праве једно другом комплименте, љубавно лице и дају изглед савршене брачне среће. Изливнежности се испољава на каквом пинчки.

ЧИНОВНИЦИ!

Не остајте преко Божићних празника без радио апарата. Искористите ретку прилику и набавите наше апарате уз наплату од 150 дин. у готовом, а у месечним ратама од Динара 85— до 115— PHILIPS радио-салон БРАЋА ХИРШ, Нови Сад, Танурлићева палата.

То су модерни послератни бракови.

На селу исто бива. Код сељака је исти принцип описан чак и у песми:

„Сад у моди дукати и свила,
а девојка ма гурава била“.

Дакле у материјалистичком схватању живота, у претераном егизму, саможивости, лежи сво зло. Какве примере пружају родитељи деци из оваког брака? Очајне. — Зар не?

Љубав је пожртвовање, искреност, верност, оданост и поштовање.

Како се може тражити у браку из рачуна овако што? И један брачни друг не гледа у другом брачном другу људско биће, човека, душу, него предмет за искоришћавање. Жена тражи код човека положај, новац, углед, осигурану егзистенцију, богатство, па без обзира на његове године, његово здравље, његов изглед. Муж може бити стар, ћелав, гурав, крзубав, без зуба, може бити прави мајмун, али главно је да је човек од положаја и богат.

А кад се девојка уда и кад се у њој пробуди жена, кад се пробуде у њој осећаји тако дуго успавани, онда мора природа да се задовољи изван брака, те настају шкандали, а епилог је развод брака или живот у троје, ако је могуће. Страх од женидбе долази због кризе, редукције чиновника, редукције плата, несталности службе, страх од домаћих пријатеља у браку, због момачких навика и слободне кретања. „Љубави“ пак може да се нађе и изван брака, ако не и више него у браку, па зашто да се бећари жене?

Зато се паметни не жене, а „поштени“ се жене ради рачуна. То је факат.

Жене из јавних кућа законом су разјурене и упућене на њихово редовно занимање. Наравно, оне су схватиле да је њихово редовно занимање оно, које су научиле од раније и наставиле су трговину са њиховим телом. Тако је настала потајна проституција, много опаснија и гора него јавна, јер су сада те јаднице без лекарске контроле и венеричне болести се још више шире него пре.

А проституције ће бити све догле, док буде било беде и сиротиње. Деца улице су будуће блуднице, будући просјаци, лопови, пијанице, убице и т. д. А како да се васпитају и ко да васпита децу чији су родитељи или сељаци без земље, надничари, наполичари? Како да се васпитају деца, кад им родитељи једва зараде 15—20 динара дневно? Једва имају за живот. Васпитање се препусти улици. А и какво васпитање могу деци дати ти бедници, који га ни сами немају нити су га могли стећи, јер су и они отпали од бедника, голаћа. А ти голаћи, ти пролетери, та сиротиња, сесоска и варошка, они дају друштву највише чланова, будућих

грађана, највише пролетера. Они који су богати, имућни, средњи сталези и елити, ти не размножавају род људски из описаних разлога.

Од тебе је зло Израилу. Сами смо свему криви.

Закон кажњава, наређује или забрањује, али не васпитава. Најпре треба сами себе да познајемо и да сами себе васпитамо, да увидимо шта је боље да ли идеализам или материјализам, па онда и да децу тако васпитамо, јер куд ће ивер од класе

Извршни број 86/1933.

Објава о јавној дражби.

Потписани судски извршитељ на основу §-а 102, зак. чл. 60, 1881. објављује, да ће услед решења среског суда у Новоме Саду, донесеног под бројем 2389/1933, у корист тражиоца извршења „Филип“ а. д. из Београда, (кога заступа Ленголд адвокат из Новог Сада) против извршеника из Н. Сада за наплату 4600 дин. главнице и прип. на јавној дражби продавати ниже наведене покретне ствари, пописане у записнику о пленидби под бр. Гн. 2389/33 и процењене на динара 13 650 и то: разна собна намештаја 1 радио апарат 1 шиваћа машина.

Јавна ће се дражба одржати на дан 11 јануара 1935 у 3 часа после подне у Новом Саду Стевана Сремца улица број 13. Нови Сад, 13 децембра 1934.

СТОЈАН ВОЈНОВИЋ
судски извршитељ

АПОЛО

од 5—9 јануара 1935

једини прави Тарзан-филм

ТАРЗАН

У главној улози:

Janni Weissmüller

ОКРУЖНИ СУД У Н. САДУ.

Пословни број Пор. 30/1934-3.

Извод из прогласа о отварању поступка поравнања

Окружни Суд у Новом Саду закључком својим од 31 децембра 1934 године број Пор. 30/1934 отворио је на предлог дужника Бубањ Раде становника из Новог Сада по занимању трговца са седиштем предузећа у Новом Саду поступак за принудно поравнање ван стечаја.

Судија поравнања је Стојан Јелисављевић судија Окружног Суда у Новом Саду а управитељ поравнања Трива Станојевић трг. из Новог Сада.

Рочиште за поравнање одре-

СПЕЦИЈАЛНА РАДЊА „РУКАВИЦА“

из Јеврејске улице бр. 9 преселила се у Краља Александра ул. бр. 13 (поред Градске Штедионице). Има велики избор лепих и јефтених Божићних дарова.

ђено је на дан 4 фебруара 1935 год. у 9 сати у Окружном Суду у Новом Саду у соби број 43.

Позивају се веровници да своје тражбине пријаве најкасније до 30 јануара 1935 године јер у противном на рочишту неће имати право гласа.

Дужник нуди својим веровницима 40% од признатих утврђених тражбина плативо у четири једнака тромесечна obroка почев од д. на правомерно одобреног поравнања.

Правно дејство отварања поступка за поравнање отпочело је дана 31 децембра 1934 год.

Новосадски Окружни Суд одељење VI дне 31 децембра 1934.

Претседник већа:

Лонгиновић Илија с. р.
претседник Окружног Суда.

ОКРУЖНИ СУД У Н. САДУ.

Пословни број Пор. 31/1934-3.

Извод из прогласа о отварању поступка поравнања

Окружни Суд у Новом Саду закључком својим од 28/XII-1934 године број Пор. 31/1934 отворио је на предлог дужника Димовић Димитрија становника из Новог Сада са седиштем предузећа у Новом Саду поступак за принудно поравнање ван стечаја.

Судија поравнања је Стојан Јелисављевић судија Окружног Суда у Новом Саду а управитељ поравнања Др. Попов Милорад адвокат у Новом Саду.

Рочиште за поравнање одређено је за дан 4 фебруара 1935 године у 9 часова у Окружном Суду у Новом Саду у соби број 43.

Позивају се веровници да своје тражбине пријаве најкасније до 30 јануара 1935 год. јер у противном на рочишту неће имати право гласа.

Дужник нуди својим веровницима 40% од утврђених тражбина плативо у четири једнака тромесечна obroка почев од дана правомерно одобреног поравнања.

Правно дејство отварања поступка за поравнање отпочело је дана 29 децембра 1934 год.

Новосадски Окружни Суд одељење VI дне 28 децембра 1934 год.

Лонгиновић Илија с. р.
претседник већа

КЊИЖЕВНОСТ

ДРАГОЉУВ ДАМЊАНОВИЋ:

„ЖИВОТ ИСУСА НАЗАРЕЋАНИНА“

Ових дана је изашло из штампе наше прво дело ове врсте: Живот Исуса Назарећанина. Као прво и обилно рађено, оно је с правом изазвало живо интересовање, како код најужих научних кругова, тако и код шире читалачке публике. Писац је живо и занимљиво изнео цео живот Исусов, задржавајући се само на чињеницама историјски утврђеним, или оним које позитивним наукама координирају. Тако непристрасно третиран, Исус је приказан реално и занимљиво као никад досад. Да би се правилно схватио цео комплекс проблема, г. Дамњановић је концизно обрадио још и време, узрок и начин постанка јеванђеља, примерима доказао разлог њихове непоузданости као извор за живот Исусов, затим је дао кратак и занимљив преглед постанка старозаветних списа, историју Јевреја, досадашњу литературу о Исусу итд. Све је то рађено на један непосредан, убедљив и поврх тога занимљив начин.

Даље, писац историјски третира узрок, време и место постанка хришћанства, његов историјски развитак и успех, тако да читалац стиче једну снажну и јасну слику о свим тим питањима. Оно што је досад рађено са излишним и несавесним прећуткивањем, писац је у овом делу обрадио савесно и потпуно, сматрајући да у науци истина треба да буде једини вођ.

Цео рад је базиран на једној оригиналној али и убедљивој теорији: на теорији нередовног и по врсту објективно некоришног постанка мистичне логике, која је као таква само једно тренутно лутање природе. Религија је схваћена као најкомпактнија група манифестација те логике, из чега излази да су остале манифестације (као сујеверје, класна заоштреност, шовинизам, партизанство итд.) само градуелно нижи облици истог мистицизма, а никако квалитативно различити од религије. Ова убедљива теорија поткрепљена је још и многим примерима, и читалац добија неизгладив утисак једне обилне и критички обрађене базе за постанак и развитак религије.

Књига је укусно повезана, штампана на финој хартији и има 420 страна великог формата. Цена јој је 40 динара. Главну продају има књижара „Светлост“ зграда Коларчевог Универзитета, Београд Чек Пошт. Штедионице 56696. Новац послати за три, даје право на бесплатан четврти примерак.

Штампарија Душан Чампраг и друг
Нови Сад, Краља Петра улица 3.

Свима својим поштованим муштеријама и пријатељима честитају наступајуће Божићне празнике

Уредништво и Администрација
„НОВИ САД“
Краља Петра улица број 3

Продаваоца

Баша

Нови Сад, Трг Ослобођења

ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРА
„СЛАВИЈА“

Власник Владимир Лежмирац
Нови Сад, Пашићева улица

„ДУБРАВКА“

Власник Богдан Н. Стефановић
Нови Сад, Темеринска улица 14

Трговина мушког одела
БРАЋЕ НОВАКОВИЋА

Нови Сад, Пашићева улица 10.

ХОТЕЛ „КРАЉИЦА МАРИЈА“
Нови Сад, Трг Ослобођења

ГРАНД ХОТЕЛ „СЛОБОДА“
Д. Д.

Нови Сад, Трг Ослобођења

Трговина хартије и писаћег
прибора

ЗИМА И ДРУГ

Нови Сад, Н. Пашића ул. 11

Трговина галантеријске робе
ЈОСИП ЈУЛИЈЕ КОН

Нови Сад, Краља Александра ул.

Шпедитерско-транспортна радња
АЛЕКСАНДАРГУТМАНИФУКС

Нови Сад, Телефон 20-40

Канцеларија: Јеврејска ул. 18.

Месарска и кобасичарска радња
МАРТИН РОБЕРТ И СИН

Нови Сад, Краља Петра ул. 30

БАХИНГЕР СТЕВАН

књижара и трговина писаћих
прибора

Нови Сад, Његошева ул. 14

Пивница „Гамбринус“

ПЕТАР ЈАНЧЕНИЋ

Нови Сад, Његошева улица 2.

КАРЛО КЛЕМ

женски и мушки фризер
Нови Сад, Трг Ослобођења 6.

ЈОЦА МИЛОШЕВИЋ

бифе „Бановина“ Нови Сад

Булевар „Краљице Марије“

И. КУЛИК

мушки кројач

Н. Сад, Кр. Александра 3.

Посластичарница

„ЦИТИ“

Н. Сад, власник Љуба Парлаћ.

МАРА ГРЧИЋ

модес

Нови Сад, Католичка порта 3.

ФРИДРИХ ЛАНГ

Нови Сад

Палата Танурџића

ЈАКОВЉЕВИЋ И КЕСЛЕР

мануфактурна трговина

Нови Сад, Краља Александра ул.

„ТРИКОТАЖА“

Власник Радован Чонкић

Нови Сад, Краља Петра ул. 3.

ЂОРЂЕ МИЛОВАНОВИЋ

хурчија код „Лисице“ Нови Сад

Пашићева улица бр. 25

МОЈСОВИЋ И ДРУГОВИ

творница бонбона и чоколаде

Нови Сад, Темеринска ул. 9

КРУНОСЛАВ ИВАНИШЕВИЋ

продаја далматинских вина

Нови Сад, Цара Лазара

(Јерменска) ул. 2.

ЗАВИША ЦВЕЈАНОВИЋ

кројач

Нови Сад, Лазе Телчког ул. 3

Ресторација „Бели Во“

ПАВЛЕ ЈУНГ

Нови Сад, Футошки пут

ЛАЈОШ ЛУСТИГ

банкарска радња

Нови Сад, Кр. Александра 13.

СТЕВАН БУХМИЛЕР

златар и урар

радионица златних и сребрних

ствари

Нови Сад, Краља Петра ул. 18

АНДРИЈА МАЛЧИЋ

енглески и војни кројач

Нови Сад, Булевар Кр. Марије.

ЂОКА В. ШУШТРАН

кројач

Нови Сад, Милетићева улица 13

Специјална платнара

АНТОН КАРГЕР

Нови Сад, Трг Ослобођења 6.

КЛАЈН ЕУГЕН

трговац

НОВИ САД

„БРИСТОЛ“

главни овлашћени продавац
срећака

Нови Сад, Жељезничка ул. 27.

Телефон 25-96.

Дирекција варијетеа

„МУЛЕН РУЖ“

Нови Сад, Јована Суботића ул.

ЈОСИФ ШПИРКА

технички подузмиач

Нови Сад, Љубљанска ул. 21.

Сретне Божићне празнике

и Нову 1935 Годињу жели

Јован Бек Нови Сад

књиговезница и папирница.

УПОЗНАЈМО НАШУ ЗЕМЉУ!

Туристички биро Средишње Управе Друштва Фрушке Горе

ПУТНИК КРАЉА АЛЕКСАНДРА 21

ТЕЛЕФОН 22-22, 24-24

(Сопствене филијале: Суботица, Сомбор, Велики Бечкерек, Освјек, Стари Бечеј, Рума, Велика Кикинда, Вршац)

ПРОДАЈЕ:

путне карте (жељезничке, за лађе, аутобуске као и за ваздушни саобраћај) како за унутрашњост тако и за цели свет;

хотелске бонове за све државе, легитимације за сајам и изложбе, за ту и иностранство.

Продаје и купује све врсте валуте.

Продаје срећке Државне класне лутрије и т. д.

ОБАВЉА:

извирање путних исправа;

друштвена путовања и организовање излета.

Обавештење за путовање за ту и иностранство купатила, опоравилишта и климатска летовалишта, све пропагандне проспекте, све билетарнице Путника, бесплатно шаљу интересентима.

Поштанске наруџбе се одмах извршују.

Путне карте могу се и поуздано доставити.

Телеграм и адреса за писма: ПУТНИК.

Јако хоћемо добро да се осећамо, онда то можемо постићи само у
ЗИМСКОЈ БАШТИ ХОТЕЛА „СЛОБОДЕ“

јер је то место породичних састанака.

ЗА ЗИМУ НОСИТЕ

Astoria

ципеле, јер су од најбољег материјала израђене
Краља Петра ул. бр. 25. НОВИ САД, Краља Петра ул. бр. 25.

Хотел и ресторација Краљица Марија Нови Сад

Једини луксузни хотел у центру града. Кафана и ресторација. Одлична домаћа и француска кухиња.

Домаћа и иностранска пића. Цена је врло умерена.

МЕНИ: ДИНАРА 15.—

Дневни пансион: доручак (кафа са маслом или џемом и пецивом), ручак и вечера по јеловнику Динара 35.—. Комплетан дневни пансион (са собом) ДИНАРА 80.—

Свако вече концертира одлични оркестар.

ГРАДСКА ПЛИНАРА — НОВИ САД

ТЕЛЕФОН 25-42

ТЕЛЕФОН 25-42

У СВАКО ДОБА УПОТРЕБЉУЈТЕ У КУЋАНСТВУ

ПЛИН

ЈЕР УВЕК РАДИТЕ ЧИСТО, БРЗО, ПА И ЈЕФТИНО

ПЛИНСКИ КОКС ЈЕ НАЈБОЉЕ ГОРИВО!

Сјајне новости у шaljивим артиклима
за Нову Годињу и за покладе!

Звнгдајуће шешире у разној форми, конфети,
серпентин, шaljиве карте, разне гирљанде за
украс. Све уз фабричне цене добива се код фирме

ЈОСИФ ЈУЛИЈЕ КОН, НОВИ САД

! код „Плавог Коња“ Краља Александра 11 !

Број телефона 21-40

Основано 1868 год.

Бројави: „Јулес“